

2019 METŲ RINKIMŲ POLITINĖS REKLAMOS STEBĖSENOS TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Politinės reklamos stebėsenos tvarkos apraše (toliau – Aprašas) nustatoma 2019 m. kovo 3 d. savivaldybių tarybų rinkimų, 2019 m. gegužės 12 d. Respublikos Prezidento rinkimų ir 2019 m. gegužės 26 d. rinkimų į Europos Parlamentą politinės reklamos stebėsenos ir jos metu sukauptų duomenų teikimo Lietuvos Respublikos vyriausiajai rinkimų komisijai (toliau – VRK) tvarka.

2. Aprašas parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės, Lietuvos Respublikos savivaldybių tarybų rinkimų, Lietuvos Respublikos Prezidento rinkimų ir Lietuvos Respublikos rinkimų į Europos Parlamentą įstatymais.

3. Šiame Apraše vartojamos sąvokos:

3.1. **Politinė reklama** – valstybės politiko, politinės partijos, jos nario, politinės kampanijos dalyvio vardu ir (ar) interesais bet kokia forma ir priemonėmis už užmokestį ar neatlygintinai politinės kampanijos laikotarpiu ar tarp politinių kampanijų skleidžiama informacija, kuria siekiama paveikti rinkėjų motyvaciją balsuojant rinkimuose ar referendume arba kurios skleidimu propaguojamas valstybės politikas, politinė partija, politinės partijos narys ar politinės kampanijos dalyvis, taip pat jų idėjos, tikslai ar programa. Politinė reklama, politinės kampanijos laikotarpiu nepažymėta pagal teisės aktų reikalavimus arba pažymėta nesilaikant teisės aktų reikalavimų, laikoma paslėpta politine reklama ir yra draudžiama.

3.2. **Politinės reklamos stebėseną** (toliau – stebėseną) – duomenų apie politinę reklamą, jos apimtį, žymėjimą ir įkainius rinkimas, kaupimas, analizė, vertinimas ir fiksavimas Apraše nustatyta tvarka.

3.3. **Politinės reklamos stebėsenos duomenų ataskaita** (toliau – Ataskaita) – Lietuvos Respublikos vyriausiosios rinkimų komisijos 2016 m. gegužės 18 d. sprendimu Nr. Sp-52 patvirtintos formos ataskaita, kurioje pateikiama informacija apie vietinėse ir regioninėse visuomenės informavimo priemonėse (spaudoje, radijuje, televizijoje, internete) ir kitomis priemonėmis (lankstinukais, plakatais) paskleistą politinę reklamą, jos apimtį, galimą kainą ir kuri pildoma VRK informacinėje sistemoje.

3.4. **Išorinė politinė reklama** suprantama kaip vaizdo ar garso priemonėmis viešai skleidžiama politinė reklama. Išorine politine reklama taip pat laikoma politinė reklama, skelbiama viešose vietose, pastatuose, transporto priemonėse ir ant jų.

3.5. **Visuomenės informavimo priemonė** – laikraštis, žurnalas, biuletenis ar kitas leidinys, knyga, televizijos, radijo programa, kino ar kita garso ir vaizdo studijų produkcija, informacinės visuomenės informavimo priemonė ir kita priemonė, kuria viešai skleidžiama informacija.

II SKYRIUS STEBĖSENOS VYKDYTOJAS IR OBJEKTAS

4. Savivaldybės rinkimų komisija (toliau – rinkimų komisija) savo apygardos teritorijoje atlieka viešai skleidžiamos politinės reklamos stebėseną ir fiksuoja savivaldybių tarybų rinkimų, Respublikos Prezidento rinkimų ir rinkimų į Europos Parlamentą politinės reklamos faktus atskirose atitinkamų rinkimų Ataskaitose.

5. Stebėseną atliekama nuo rinkimų komisijos sudarymo iki balsavimo pabaigos rinkimų apylinkėse.

6. Skleidžiamos politinės reklamos stebėseną atlieka rinkimų komisijos pirmame posėdyje protokoliniu sprendimu patvirtinta Stebėsenos grupė, kurią sudaro ne mažiau kaip 2 rinkimų komisijos nariai. Stebėsenos grupė atskaitinga rinkimų komisijos pirmininkui. Stebėsenos grupės darbo laiko apskaita tvarkoma rinkimų komisijos Darbo laiko apskaitos žiniaraštyje.

7. Rinkimų komisijos pirmininkas arba informatikas Stebėsenos grupės narius nurodo VRK informacinėje sistemoje.

8. Politinės reklamos stebėsenos objektai:

8.1. vietinėse ir regioninėse visuomenės informavimo priemonėse (spaudoje, radijuje, televizijoje, internete, įskaitant socialinius tinklus) skleidžiama politinė reklama;

8.2. išorinė politinė reklama;

8.3. kitomis priemonėmis skleidžiama politinė reklama (lankstinukai, kalendoriukai, atvirukai ir pan.);

8.4. viešai skleidžiama informacija apie susitikimus su rinkėjais.

III SKYRIUS STEBĖSENOS GRUPĖS FUNKCIJOS

9. Stebėsenos grupė atlieka šias funkcijas:

9.1. nustato, ar viešai skleidžiama informacija turi politinės reklamos požymių. Kilus ginčams, neaiškumams dėl informacijos turinio vertinimo, kreipiasi į ją sudariusią rinkimų komisiją dėl sprendimo priėmimo;

9.2. fiksuoja viešai skleidžiamos politinės reklamos faktus Ataskaitoje;

9.3. renka informaciją apie organizuojamus susitikimus su rinkėjais (kvietimai į susitikimus, susitikimų organizavimas: dalyviai, salių nuoma, susitikimų metu platinama informacija ir kita) ir fiksuoja ją VRK nustatytos formos Ataskaitoje apie rinkimų dalyvių organizuojamus susitikimus su rinkėjais;

9.4. kontroliuoja, ar savarankiški politinės kampanijos dalyviai ir viešosios informacijos rengėjai ar skleidėjai laikosi:

9.4.1. Politinės reklamos žymėjimo tvarkos aprašo nuostatų, patvirtintų 2010 m. rugsėjo 7 d. Lietuvos Respublikos vyriausiosios rinkimų komisijos 2010 m. rugsėjo 7 d. sprendimu Nr. Sp-58 „Dėl Politinės reklamos žymėjimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;

9.4.2. Politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatyme nustatytų draudimų skleisti politinę reklamą (16 straipsnio 1 ir 2 dalys):

9.4.2.1. paslėptą politinę reklamą (15 straipsnio 2 dalis);

9.4.2.2. neatlygintinai, išskyrus diskusijų laidas;

9.4.2.3. per televiziją, išskyrus diskusijų laidas ir ne trumpesnius kaip 30 sekundžių agitacinius siužetus, kuriuose politinės kampanijos dalyvis informuoja apie politinę programą arba kalba aktualiais visuomenei klausimais;

9.4.2.4. pirmame periodinio spaudos leidinio puslapyje;

9.4.2.5. jeigu jos paskleidimas prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai ir įstatymams;

9.4.3. savivaldybių tarybų rinkimų (48 straipsnio 9 ir 10 dalys), Respublikos Prezidento rinkimų (46 straipsnio 8 ir 9 dalys) ir rinkimų į Europos Parlamentą (52 straipsnio 8 ir 9 dalys) įstatymuose numatytų draudimų įrengti ir skleisti išorinę politinę reklamą;

9.4.4. draudimo vykdyti rinkimų agitaciją, nepaisant jos būdų, formų ir priemonių, likus 30 valandų iki rinkimų pradžios ir rinkimų dieną iki balsavimo pabaigos, išskyrus išorinę politinę reklamą, iškabintą iki prasidedant šiam rinkimų agitacijos draudimui (savivaldybių tarybų rinkimuose), ir išskyrus nuolatinę vaizdinę agitaciją, iškabintą iki prasidedant šiam rinkimų agitacijos draudimui, ir kurios pašalinimas susijęs su sudėtingais veiksmais (Respublikos Prezidento rinkimuose ir rinkimuose į Europos Parlamentą). Rinkimų agitacijos draudimo laikotarpiu ir balsavimo iš anksto metu jokių vaizdinių ir garsinių rinkimų agitacijos priemonių (išskyrus tas, kurias išleido VRK) negali būti

balsavimo patalpoje ir 50 metrų atstumu aplink pastatą, kuriame yra balsavimo patalpa, o Respublikos Prezidento rinkimuose ir rinkimuose į Europos Parlamentą ir pastate, kuriame balsuojama tik balsavimui sudarytuose specialiuose balsavimo punktuose;

9.5. fiksuoja viešai skleidžiamos politinės reklamos apimtį ir įvertina jos kainą;

9.7. informuoja rinkimų komisiją apie savo veiklą;

9.8. teikia VRK periodinius leidinius (ar jų kopijas), kuriuose buvo paskleista politinė reklama, stebėsenos metu surinktos kitos spausdintos politinės reklamos (lankstinukų, kalendoriukų, atvirukų ir pan.) pavyzdžius, laikydamasi Aprašo V skyriuje nustatytų reikalavimų.

10. Stebėsenos grupė, nustačiusi pažeidimą atliekant Aprašo 9.1–9.5 papunkčiuose nurodytas funkcijas, informuoja rinkimų komisiją. Rinkimų komisija imasi priemonių, kad pažeidimas būtų pašalintas, atlieka tyrimą ir priima rinkimų komisijos sprendimą. Rinkimų komisijos pirmininkas ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo sprendimo priėmimo el. paštu rinkim@vrk.lt VRK pateikia priimtą rinkimų komisijos sprendimą ir visą susijusią medžiagą.

11. Administracinio nusižengimo protokolą dėl visų politinės reklamos skleidimo pažeidimų turi teisę surašyti VRK pirmininkas ir šios komisijos nariai ar VRK pirmininko įgalioti valstybės tarnautojai.

IV SKYRIUS STEBĖSENOS DUOMENŲ ATASKAITOS PILDYMAS

12. Stebėsenos metu sukaupti duomenys apie Aprašo 8.1–8.3 papunkčiuose nurodytą politinę reklamą turi būti nedelsiant įvedami į VRK informacinės sistemos Politinių partijų ir politinių kampanijų finansavimo kontrolės posistemę (toliau – Finansavimo posistemė), kuri pagal įvestus duomenis formuoja VRK nustatytos formos Ataskaitą.

13. Prie Finansavimo posistemės jungiamasi per Viešojo administravimo institucijų informacinių sistemų interoperabilumo sistemą, skirtą tapatybei nustatyti, tai yra per Elektroninius valdžios vartus. Pirmą kartą jungdamasis prie Finansavimo posistemės, Stebėsenos grupės narys su VRK pasirašo sutartį dėl informacijos teikimo elektroniniu būdu. Pasibaigus šios sutarties galiojimui, pasirašoma nauja sutartis.

14. Stebėsenos grupė:

14.1. kiekvieną politinės reklamos, nurodytos Aprašo 8.1–8.3 papunkčiuose, faktą Ataskaitoje pildo atskiru įrašu;

14.2. kurdama Ataskaitos įrašą, užpildo visus privalomus laukus;

14.3. politinės reklamos kainą nustato atsižvelgdama į viešosios informacijos rengėjų ar skleidėjų VRK pateiktus politinės reklamos įkainius, esančius Finansavimo posistemėje ir skelbiamus VRK interneto svetainėje¹ (Ataskaitoje, stulpelyje „Įkainis“, rodoma reikšmė „Nedeklaruotas įkainis“, jeigu viešosios informacijos rengėjas ar skleidėjas, paskleidęs politinę reklamą, nėra VRK pateikęs savo politinės reklamos įkainių; reikšmė „Nenustatytas įkainis“ rodoma, jeigu viešosios informacijos rengėjas ar skleidėjas yra pateikęs politinės reklamos įkainius, tačiau Stebėsenos grupė nenurodė įkainio);

14.4. apskaičiuoja paskelbtos politinės reklamos kainą: nustatytą politinės reklamos apimtį daugina iš pateikto įkainio. Stebėtojų grupės nustatyta politinės reklamos kaina nebūtinai turi sutapti su viešosios informacijos rengėjo ar skleidėjo deklaruota politinės reklamos kaina;

14.5. pildydama Ataskaitos įrašą apie socialiniuose tinkluose paskleistą politinę reklamą, skiltyje „Papildoma informacija“ nurodo, ar paskleista politinė reklama buvo mokama (Ataskaitoje rodoma stulpelyje „Papildoma informacija“);

14.6. pildydama Ataskaitos įrašą apie išorinę politinę reklamą skiltyje „Papildoma informacija“ nurodo adresą, kuriuo buvo skleidžiama politinė reklama, ir politinės reklamos gamintoją;

14.7. nustačiusi galimus politinės reklamos skleidimo pažeidimus (nepažymėta ar nepilnai / netinkamai pažymėta politinė reklama, neigiama politinė reklama, politinė reklama pirmame periodinio spaudos leidinio puslapyje, politinė reklama agitacijos draudimo laikotarpiu), pildo Ataskaitos skiltis „Politinės reklamos žymėjimas“ ir „Politinės reklamos pastabos“ (Ataskaitoje rodomi stulpelyje „Pastabos“);

14.8. jeigu per televiziją buvo transliuota įstatymo draudžiama politinė reklama, apie tai nurodo skiltyje „Papildoma informacija“;

14.9. gavusi skundą, nurodo skundo gavimo datą ir skundo autorių skiltyje „Skundas“ (Ataskaitoje rodoma stulpelyje „Papildoma informacija“);

14.10. jeigu dėl konkretaus politinės reklamos skleidimo atvejo buvo priimtas rinkimų komisijos sprendimas, sprendimo priėmimo datą ir numerį nurodo skiltyje „Rinkimų komisijos sprendimas“ (Ataskaitoje rodoma stulpelyje „Papildoma informacija“);

---

¹ 2019 m. kovo 3 d. savivaldybių tarybų rinkimų politinei kampanijai taikomi politinės reklamos įkainiai skelbiami adresu <https://www.vrk.lt/politinei-reklamai-taikytini-ikainiai-ir-salygos-2019-sav>
2019 m. gegužės 12 d. Respublikos Prezidento rinkimų politinei kampanijai taikomi politinės reklamos įkainiai skelbiami adresu <https://www.vrk.lt/politinei-reklamai-taikytini-ikainiai-ir-salygos-2019-pr>
2019 m. gegužės 26 d. rinkimų į Europos Parlamentą politinei kampanijai taikomi politinės reklamos įkainiai skelbiami adresu <https://www.vrk.lt/politinei-reklamai-taikytini-ikainiai-ir-salygos-2019-ep>

14.11. jeigu už politinės reklamos skleidimo pažeidimą buvo taikyta atsakomybė, skiltyje „Taikyta atsakomybė“ nurodo, kokia atsakomybė už pažeidimą buvo pritaikyta (Ataskaitoje rodoma stulpelyje „Papildoma informacija“);

14.12. prie kiekvieno Ataskaitos įrašo galima prisegti tos politinės reklamos pavyzdį. Rekomenduojama politinės reklamos pavyzdžius teikti per Finansavimo posistemę, prisegant juos prie atitinkamų Ataskaitos įrašų (jeigu reklama periodinėje spaudoje, – reklama nuskenuojama arba nufotografuojama, jeigu reklama internetinėje erdvėje, – padaroma ekrano vaizdo nuotrauka, jeigu išorinė reklama, – nufotografuojama, ir pan.). Teikiant politinės reklamos pavyzdžius tokiu būdu, labai svarbu, kad matytųsi politinės reklamos žymėjimo užrašas;

14.13. užpildžiusi visus privalomus laukus, Ataskaitos įrašą išsaugo.

15. Informacijos apie politinės reklamos skleidimo pažeidimus nurodymas Ataskaitoje neatleidžia Stebėsenos grupės nuo Aprašo 10 punkto vykdymo.

16. Įvedus informaciją apie Aprašo 8.1–8.3 papunkčiuose nurodytą politinę reklamą ir pažymėjus, kad buvo susipažinta su Stebėsenos grupei pateiktais pastebėjimais, Finansavimo posistemėje patvirtinus Ataskaitą (Politinės reklamos stebėsenos duomenų ataskaitos tvarkymo lange paspaudus klavišą „Patvirtinti tarpinę ataskaitą“, kai ataskaita teikiama pirmą kartą (ir antrą kartą, jeigu vyksta pakartotinis balsavimas), tai yra prieš rinkimus, arba paspaudus klavišą „Patvirtinti galutinę ataskaitą“, kai ataskaita teikiama antrą kartą (trečią kartą, jeigu vyksta pakartotinis balsavimas), tai yra po rinkimų, ataskaita pateikiama VRK. Nepatvirtinus Ataskaitos, laikoma, kad ji VRK nepateikta.

V SKYRIUS

POLITINĖS REKLAMOS PAVYZDŽIŲ IR DOKUMENTŲ BYLŲ SUDARYMAS

17. Stebėsenos metu surinkti politinės reklamos pavyzdžiai ir dokumentai dedami į atskiras bylas.

18. Periodiniai leidiniai (laikraščiai ir žurnalai), kuriuose buvo paskleista politinė reklama, į bylą dedami chronologine tvarka (byla pradedama anksčiausiu leidiniu, baigiama – vėliausiu). Dedami tik pirmi ir paskutiniai leidinių puslapiai ir puslapiai, kuriuose buvo politinė reklama. Politinė reklama pažymima ryškios spalvos žymekliu, apibraukiant ar kitaip pažymint.

19. Jeigu politinės pavyzdžiai pateikti per Finansavimo posistemę, jų nuotraukas, ekrano vaizdo nuotraukas ir pan. Ataskaitos pildymo metu prisegant prie atitinkamų Ataskaitos įrašų, šių politinės reklamos pavyzdžių po rinkimų teikti VRK nebūtina.

20. Į dokumentų bylą chronologine tvarka (byla pradedama anksčiausiu dokumentu, baigiama – vėliausiu) dedami rinkimų komisijos posėdžių, kuriuose nagrinėti klausimai, susiję su politinės reklamos skleidimu ir stebėseną, protokolai, rinkimų komisijos priimti sprendimai, raštai, skundai, iš kitų įstaigų gauti su politinės reklamos skleidimu susiję dokumentai.

VI SKYRIUS ATASKAITŲ IR KITŲ DOKUMENTŲ PATEIKIMAS

21. VRK ataskaitos teikiamos patvirtintos Finansavimo posistemėje ir atspausdintos iš Patvirtintų Politinės reklamos stebėsenos duomenų ataskaitų peržiūros ir atblokavimo lango. Ataskaitos turi būti pasirašytos Stebėsenos grupės narių ir rinkimų komisijos pirmininko bei patvirtintos rinkimų komisijos antspaudu.

22. **Ataskaitos teikiamos** du (tris) kartus: likus 10 dienų iki rinkimų dienos (likus 5 dienoms – jeigu vyksta pakartotinis balsavimas) ir ne vėliau kaip per 10 dienų nuo rinkimų (pakartotinių rinkimų) galutinių rezultatų paskelbimo dienos:

22.1. **savivaldybių tarybų rinkimų** – ne vėliau kaip iki 2019 m. vasario 21 d., iki 2019 m. kovo 12 d. ir iki 2019 m. balandžio 3 d.;

22.2. **Respublikos Prezidento rinkimų** – ne vėliau kaip iki 2019 m. gegužės 2 d., iki 2019 m. gegužės 21 d. ir iki 2019 m. birželio 12 d.;

22.3. **Rinkimų į Europos Parlamentą** – ne vėliau kaip iki 2019 m. gegužės 16 d. ir iki 2019 m. birželio 12 d.

23. Likus 10 dienų iki rinkimų ir likus 5 dienoms iki pakartotinio balsavimo teikiamos Ataskaitos patvirtintos Finansavimo posistemėje, atspausdintos, pasirašytos ir nuskenuotos el. paštu finkontrole@vrk.lt išsiunčiamos VRK.

24. Ne vėliau kaip per 10 dienų nuo galutinių rinkimų rezultatų paskelbimo dienos VRK Politinių partijų ir politinių kampanijų finansavimo kontrolės skyriui (Gynėjų g. 8, Vilnius) pateikiami pasirašyti Ataskaitų originalai kartu su politinės reklamos pavyzdžiais (jeigu nebuvo pateikti per Finansavimo posistemę Ataskaitos pildymo metu) ir kitais dokumentais, kaip nurodyta Aprašo V skyriuje.
